

DRUŽINSKI PRIJATELJ

POUČNO-ZABAVNA ILUSTRIRANA PRILOGA „ZARJE“

== Izhaja vsako drugo soboto ==

Hiša v gozdu.

Resnična dogodba, poslovenil Starogorski.

V moji mladosti sem rad obiskoval hišo nekega prijatelja mojih starišev. Bila je ena najsrečnejših hiš, kolikor sem jih kedaj videl. Moji stariši so ž njo živeli v najboljšem prijateljstvu in ker sem se bil tudi jaz oklenil svojih pajdašev iz njih hiše, smo bili pogostoma skupaj.

Najbolj priljubljena v celi obitelji in tudi daleč na okolu je bila stara ljubezniva gospa, katero so znanci imenovali navadno „stara mama“, tuji pa „gospa gozdarica“. Imela je kakih sedemdeset let, vendar je še bila živahna, gibčna; in vkljub svojim že belim lasem, je vzbujala povsod zanimanje.

Ko sem nekega večera prišel v to hišo, sem našel „staro mamó“ v živahnem pogovoru z dvema gospodoma. Jeden je bil mlad pravnik, drugi pa star vpokojeni stotnik. Pogovor je bil o ženskem pogumu in če sme pogum prištevati k ženskim značajem.

Stara mama je rekla:

„O tem sodite potem, ko vam povem nek resničen dogodek, ako vas z njim ne bom dolgočasila.“

To je bilo znamenje in od vseh strani smo začeli prositi staro mamó, naj nam le pove. Omeniti moram, da je znala v resnici krasno pripovedovati

Po kratkem molku je začela svojo povest tako-le:

Dve uri hoda od mesta L. stoji, ali prav za prav je stala, v zadnjem času pretekega stoletja, v velikem gozdu lepa hiša, v kateri so prebivali gozdarji. Priprosta in snažna je tako ljubeznivo molela iz zelenega smerečja in raznih drugih drev, da ti je veselja igralo oko, če si jo le zagledal.

Na severni strani je stalo veliko gospodarsko poslopje z lepim vrtom; južna stran jednonadstropne hiše je bila preraščena z vinsko trto. Ta trta je bila veselje in ponos gozdarja, dasi je dajala le

malo in ne posebno okusnega grozdja.

V hiši so prebivali srečni ljudje. Anton Volčanec je bil mlad deček, sirota brez starišev, katerega je stari gozdar sprejel za učenca. Trdo se je godilu fantu pri strogemu možu, predno je dospel do časti lovskega pomagača. Ker je bil vrlin marljiv mladenič prikupil se je staremu gozdarju, da mu je zaupal vedno več.

Tako je teklo leto za letom. Stara gozdarica, vrla žena, je že davno umrla in nadomestovala jo je v gospodinjstvu edina hčerka Ivanka, ko je zbolel nje oče, bil je gozdarski pristav Volčanec prava pomoč oslabelemu gozdarju. Zvesto je spolnjeval vse dolžnosti, skrbno stražil gozd in hišo in največje platilo mu je bila pohvala od strani očeta in pa prijazen nasmeh njegove hčere.

Da, ta Ivanka! Kje na širokem svetu je bilo še tako dekle? Tako lepa in ljubezniva, tako razumna in pridna, tako nežna in dobra?! Biseri so bile njene oči. Ubogi mladi Volčanec. Sree mu je kipele v prsih, ko je pogledal ljubko dčklico.

Stari gozdar je sprevidel, kako stoji z mladima. Dolgo je premišljeval in prevdarjal, a nazadnje je spoznal, da ne najde boljšega in pridnejšega zeta. Nekega dne se je dogovoril z njim po domače, ter mu je dal roko svoje hčere in mu obljubil, da dobi kakor njegov zet tudi njegovo službo. Kaj je odgovoril srečni mladenič, sklepa se iz tega, da je bila za štiri tedne vesela poroka. — Srečnejše dvojice od teh dveh bi našel težko pod solncem in dobri stari oče je je užival zato veliko hvaležnost.

Škoda le, da se ni dolgo veselil sreči svojih otrok; za pol leta potem so ga pokopali in Ivanka se ni mogla utolažiti o izgubi ljubega očeta. S časoma se je tudi ona pomirila.

Anton je dobil službo svojega tasta in lepo, srečno življenje je cvetelo v hiši. Marljivo je gospodinjala mlada, cvetoča žena in oskrbovala hišo in vrt s pomočjo zveste stare dekle, Mice, katera jo je še kakor otroka zibala. Mnogokrat je bila po cele dneve sama, ker je mladi gozdar imel veliko opravka v gozdu. Zvečer je pa sledilo veselje in objemanje.

Kakor radosten sen, preteklo je obema leto. Mislila sta, da je njina sreča prikipelala do vrhunca

Pa motila sta se, in to sta sprevidela, ko je zagledal beli dan prvi otrok, močan, lep in zdrav deček.

Malo dni po tem srečnem rodbinskem dogodku je bilo videti gozdarja opravljenega za pot v mesto L., kamor so ga klicali nujni opravki. Tudi je imel nakupiti razne reči za krst, katerega je hotel sijajno obhajati.

„Na svidenje, Ivanka“, je rekel Anton in stopil k postelji žene; na svidenje, ljuba žena! Ako bo možno, pridem zvečer nazaj; če pa mi ne bo možno nocoj, vidiš me gotovo jutri zjutraj. Saj veš, da imam mnogo za opraviti v L. Pazi na-se in na najinega mladega „gozdarja“ tukaj, da vaju najdem oba zdrava“.

Ljubeznivo se je nagnil po teh besedah in poljubil dete in mater ter hotel iti. Že je odprl duri, kar se je obrnil in obstal ves zamišljen.

„No, Anton, kaj premišljuješ?“ ga je nagovorila žena.

„Ivanka, mi ni posebno prav, da ti s staro Mico, sama, brez vsega varstva ostaneš. Kaj, ko bi se tebi ali otroku kaj pripetilo! Zakaj moram prav sedaj v L., ko ni nobenega pomagača doma! Saj veš, da mi gre s spravljanjem drv trda“.

Pred kratkim je namreč burja polomila več dreves in povzročila precejšnjo škodo. Drevesa so bila prodana, denar že tukaj, in prišel je čas, da je moralo biti vse v redu; les pa še ni bil zmerjen, razsekan itd.

„Anton, meni se dozdeva, da vidiš pri belem dnevu pošasti“, odgovorila mu je smehljaje Ivanka. „Kaj neki se naj pripeti otroku in meni? Midva se dobro počutiva in le na tvoje prigovarjanje sem ostala dalje v postelji. Le idi brez skrbi, kamor te kličejo opravki; prej odideš, prej se povrneš“.

„Da — ali — to je — ljuba žena, reci mi odkrito, ali se res ne bojiš ničesar? Tukaj sredi gozda je tako samotno!“

„Kako? Da bi se bala? Jaz! Bog ve, Anton, odkar imaš otroka, si postal sam otročji. Pred kom da se bojim, jaz, ki sem gozdni otrok, tukaj rojena, tukaj vzgojena? Gozd in jaz sva znanca. Razbojnikov ni, divjih zveri tudi ne. Da boš pa bolj miren, ti obljubim, da bom imela ves čas, ko tebe ne bo, vrata zaklenjena. Ali si sedaj zadovoljen? Idi torej v imenu božjem in se kmalu vrni. Na svidenje!“

In odšel je. Na dvorišču je zabičil Mici, naj skrbno pazi na njegov zaklad, nato poklical psa, sedel na konja in odirjal.

Ivanka je ležala srečno se smehljajoča. Predpoldne je preteklo v raznem premišljevanju in z negovanjem otroka. — Kar je zaslišala trkanje na vratih.

Mica je pogledala skozi okno in takoj spoznala „rudečo Lizo“, ženo iz bližnje vasi, ki je navadno delala pri gozdarjevih ter si s pridnostjo pridobila njih naklonjenost. Vrhu tega se jim je tudi smilila, ker jo je mož čestokrat pretepal. Ta, z

imenom „šepavi Vid“, je delal istotako pri gozdarju, bil je pa pijanec in nezaupen delavec. Svoje ime je dobil po strti nogi, ki se mu ni prav zacečila in je za to šepal, Liza pa je imela rudeče lase zato je bila „rudeča Liza“.

Rudeča Liza je vstopila v sobo in šla k postelji s sklenjenimi rokami, in kakor so že ženice, je začela občudovati in hvaliti.

„Kdo bi si mislil. Že šest dni je gospa gozdarica v otročji postelji in nikdo ni tega videl! In kakšnga angelčka imate to? Ej, ti mali srčni tatek! Mnogo otrok sem že videla in imela v rokah, takšnega pa še nisem videla. Gospod gozdar je lahko vesel. Popolnoma mu je podoben. Bog vam ohrani ljubeznivo dete in daj še več po vrhu. Dovolite mi gospa, da ga nekoliko ponegujem, da se bo stare Lize od začetka privadil“.

Take besede čuje vsaka mati rada. Ivanka se je ženi za te besede zahvalila in rekla: „Lahko ostanete tukaj, Liza; Mica vam naj da obed. Tu pa tam ji lahko kaj pomagata. Plačam vam za celi dan in ko pridete domov, lahko nesete sboj še večerjo za vašega moža.“

Liza se je zahvalila in odšla zdeklo.

Po obedu je rekla Mica, da ima razne opravke na vrtu; ljubo bi ji bilo, ako bi hotela Liza ostati in čuvati gospo in otroka. Tako se je zgodilo Mica je šla na vrt, Liza pa se je splazila tiho v sobo. Naglo je ugledala postelj — Ivanka je spala. Previdno je zaklenila duri, se vsedla in nekaj premišljevala vedno gledaje na spečo mlado gozdarico.

Ko se je prepričala, da je dekla že na vrtu, je vstala, stopila k postelji ter položila težko roko na Ivankine prsi.

„Vzbudite se, gospa gozdarica; sedaj ni čas za spati. Poslušajte kaj vam povem, molčite pa kot miš; niti ganiti se ne smete, to vam povem!“

(Dalje prihodnjič.)

Letošnje avstrijsko romanje v Rim.

(Piše A. K. v T.)

Sv. Križ.

Četrta glavna cerkev je sv. Križa. Sv. Helena je leta 300. našla Jezusov Križ na gori Kalvariji. Polovico je poslala svojemu sinu Konstantinu v Carigrad. Ta pa je spet ta del razdelil na dva dela in en del poslal tedanjemu papežu. Ta je dal, da

Nad 1000 let star hrast v Lespay-u na Francoskem.

bi se svetinja sv. Križa dostojno shranila, sezidati cerkev sv. Križa. V tej cerkvi so te-le sv. reči: 1, kos sv. križa, 2. en žebelj, s katerim je bil Jezus na križ pribit, 3. kos table, na katero je dal Pilat napisati besede: Jezus Nazareški, kralj Judovski, 4. prst sv. Tomaža, ki ga je Tomaž položil v Jezusovo stran. Kaj ne to so zakladi več vredni nego kupi zlata.

Mati božja večja ali snežna.

Tudi cerkev M. Božje Velike spada med glavne cerkve. V Rimu je nad 90 cerkev posvečenih Materi Božji. Ta pa je največja, zato ima tudi to ime. Vsa cerkev se blišči v marmorju in zlatu. Tu je pokopan sv. Pij V. Truplo se vidi v stekleni rakvi.

Svetinja, ki jo hrani ta cerkev, prekaša malone vse druge svetinje. V tej cerkvi je namreč zibelka našega Izveličarja shranjena — betlehemske jaslice, ki so že zdavnaj bile sem prinešene iz Betlehema. Obstoje iz pet desk in so čistim zlatom okovane.

Sv. Lovrenc — Sv. Sebastjan

Cerkvi sv. Lovrenca in sv. Sebastjana sta šesta in sedma glavna cerkev. V prvi počiva telo sv. Lovrenca. Zraven pa je tudi telo sv. Štefana — brez glave, ker ta je v cerkvi Sv. Štefana na Dunaju. V drugi pa je pokopan sv. Sebastjan. — Obe cerkvi sta stari, a silno lepi.

Razun teh cerkev smo obiskali še kakih 30 drugih. Večinoma so jih dali papeži sezidati. Povsod, na cerkvah, spomenikih, vodnjakih se vidijo napis: „dal napraviti ta ali oni papež“. Res, Rim brez papeža in onega, kar so papeži in katoliška zavest sezidali, bi bil le eno gnezdo. Vse priča v Rimu, da Rim bi moral biti papežev — in je torej od vlade — oropan.

Tudi druge cerkve so velike in lepe. Mnoge pa hranijo v sebi prav imenitne zaklade — svetinje.

1. V cerkvi sv. Andreja je sobica, kjer je umrl sv. Stanislav Kostka. Postelja in na njej umirajoč mladenič je napravljen iz lepega marmorja. Človeku se zdi, da je vse resnično, le od blizu se zapazi, da je vse iz kamna — marmorja; tako je umetno izklesano. V eni roki drži umirajoči mladenič isti križ, isti rožni venec, v drugi roki isto podobico Matere božje, ki jo je držal, ko je umiral.

2. V cerkvi sv. Avgušтина je grob njegove matere sv. Monike.

3. Krasna je cerkev sv. Cecilije. Sta dve, ena je nova, ki je titulirana cerkev kardinala Rampolle. Kardinal jo je na svoje stroške postavil.

V njej je pet ladij in je električno razsvetljena — je namreč nekoliko pod zemljo. Zraven so katakombe, ki so tudi električno razsvetljene.

4. Na lep dogodek iz življenja sv. Petra nas spominja čisto mala cerkvica zunaj mesta: „Kam greš, gospod?“ Sv. Peter je ob preganjanju Kristjanov se ustrašil in je hotel iz Rima bežati. Na potu se mu prikaže Jezus. Peter mu reče: „Kam greš, Gospod?“ Jezus mu nekako odgovori; „Ker ti zapuščaš svoje ovce, grem, da zopet trpim za nje“. Peter spozna, kam merijo Jezusove besede in se vrne v Rim. Kmalu nato je preli kri za sv. vero.

5. V cerkvi sv. Ignacija je altar sv. Alojzija pod katerim počiva truplo angeljskega mladeniča. V bližnjem samostanu je soba — sedaj kapelica — kjer je živel sv. Alojzij. Tu se vidi križ, pred katerim je svetnik molil; tudi so zraven spisi, ki jih je sv. Alojzij spisal.

6. V cerkvi svetega imena Jezusovega — je grob sv. Ignacija in roka svetega Frančiška Ksaverija.

7. Bil sem sam tudi v cerkvi sv. Klementa, ki je zelo stara bazilika, vsa poslikana. Tu je grob sv. Cirila, našega apostola. Molil sem tukaj za ves slovanski rod, zlasti za razkolne Slované in za „moderne“ Slovence, ki ljudstvo od cerkve odvrčajo — sv. Cirila pa vendar le častijo — s plesom in krokanjem. Solze so mi stopile v oči, ko sem pomislil, kako sramotno se ta dva svetnika častita, in se njihovo ime skruni z reklamo v razne svrhe!

8. V cerkvi sv. Marije della Vallicella je grob sv. Filipa Nerija. V bližnjem samostanu se hrani njegova obleka, postelja, altar, spovednica...

9. V cerkvi sv. Praksede se nahaja steber, pri katerem je bil Jezus Kristus bičan.

10. Nekaj posebnega pa je cerkev sv. Joahima. Ta je bila sezidana pred 10 leti v proslavo jubileja Leona XIII. Je torej popolnoma nova, Njene lepote ni mogoče popisati — ni velika, a v njej vse moderno. K sezidanju te cerkve se pripomogle vse države v Evropi. Kupolo je darovala Avstrija. Tabernaklj pa Francoska. Najsvetejši se izpostavi na velikansko kroglo, zelo visoko; ta krogla predstavlja svet in jo nosijo angelji.

Naj omenim še dve znamenitosti: mamertinsko ječo in kolosej. V mamertinski ječi je bil zaprt sv. Peter. Najprej je kapelica — iz te se gre v ječo navzdol — svečo, ker je tema. Iz te ječe so hudodelce na vrvi puščali še bolj globoko, v drugo ječo. Vse je vlažno in polno neprijetnega duha. Noter je studenec. Pripoveduje se, da je bilo sv. Petrom še 40 drugih jetnikov, ki jih je sveti Peter pridobil za sv. krst. A vode ni bilo nikjer. Na gorečo molitev sv. Petra se je odprl studenec, da je mogel krstiti vse jetnike. Studenec je še sedaj.

(Dalje prihodnjič).